

net er statsforvaltningen og Familiestyrelsen ikke berettiget til at tage selvstændigt hensyn til eksempelvis bopælsforælders interesse i, at der ikke er samvær.

En proportionalitetsbetragtning fører til, at det i sådanne sager må overvejes, om der er andre måder at afhjælpe situationen på. Dette kan f.eks. ske ved at ændre afhentnings- og afleveringssituationen sådan, at forældrene ikke kommer i kontakt med hinanden, ved at fremme aftaler mellem forældre om rammer for kommunikation mv. (f.eks. ved en kontaktbog om barnet), og ved at overveje samvær i en anden form og af et andet omfang, f.eks. under overvågning eller uden overnatning. Statsforvaltningen kan benytte sig af flere forskellige former for overvåget samvær. I en redegørelse om overvåget samvær fra Kontaktudvalget om Børnesagkyndig Rådgivning (september 2003) beskrives overvåget samvær på følgende 4 måder:

Beskyttet samvær er den mest intense overvågningsform, idet samværet sker under konstant overvågning. Det overvejes typisk, hvis der i lang tid ikke har været kontakt mellem barnet og samværsforælderen, eller det er usikkert, om samværsforælderen kan tage sig af barnet, f.eks. fordi der foreligger et misbrug, eller der er mistanke om et sådant. Det anvendes endvidere i tilfælde, hvor der er mistanke om grænseoverskridende adfærd, eller hvor der er udtrykt en frygt for bortførelse, som ikke umiddelbart kan afvises. Det er alene tænkt som et vilkår, der kan anvendes, når der efter en konkret vurdering ikke er andre muligheder for samvær.

Observeret samvær anvendes typisk, når der er behov for yderligere oplysninger om barnet og/eller forælderen, enten som et led i en børnesagkyndig undersøgelse eller som et alternativ hertil. Observationen skal danne grundlag for en rapport om forløbet til brug for vurderingen af det fremtidige samvær. Et observeret samvær er således ikke en afgørelse om, hvorvidt der kan være samvær i fremtiden, men alene et led i sagsoplysningen.

Støttet samvær er anvendt i tilfælde, hvor samværsforælderen er ung og umoden, uvant med pasningen af barnet, eller barnet er meget lille eller handicappet, så det sikres, at der sker en gradvis tilvænnning og eventuel oplæring i at omgås barnet. Endvidere kan det anvendes i de tilfælde, hvor konfliktniveauet er højt mellem forældrene, og der derfor er behov for en neutral person, som kan deltage i afhentning og aflevering, enten sammen med samværsforælderen eller alene.

Overvåret samvær er blandt andet anvendt i tilfælde, hvor der alene er behov for, at en udenforstående er til stede under samværet, f.eks. hvor konfliktni-

væuet er meget højt mellem forældrene, og bopælsforælderen af denne grund er imod samværet. I disse situationer kan denne type samvær være en hjælp til at sikre en kontakt mellem barnet og samværsforælderen, og en måde at "løbe" samværet i gang på. Endvidere kan det anvendes, hvor det er bedst for barnet, at der er samvær, men blot i form af en kende-kontakt. Desuden kan det anvendes, hvor der er behov for at få afhentnings- og afleveringssituationerne til at fungere, og hvor forældrene henter barnet et neutralt sted.

Praksis på området er senest gennemgået og beskrevet i et særnummer af Familiestyrelsens Nyhedsbrev (nr. 13 af februar 2001, 179 ff.). Af beskrivelsen fremgår, at det erfaringsmæssigt i de fleste sager om afslag på samvær er nødvendigt at foretage nærmere undersøgelser – typisk i form af en børnesagkyndig undersøgelse – for at få et forsvarligt afgørelsesgrundlag. Da der er tale om komplicerede sager og oftest sager med et meget højt konfliktniveau med alvorlige konsekvenser for de involverede, vil en afgørelse om afslag på eller ophævelse af samvær almindeligvis kræve en særlig grundig sagsoplysning. Problemerne i sagerne har stor variationsbredde, og kravene til sagsoplysningen varierer tilsvarende. Af gennemgangen af praksis fremgår, at statsamtterne (nu statsforvaltningerne) i størstedelen af sagerne, hvor der er gennemført en børnesagkyndig undersøgelse eller indhentet oplysninger om barnet fra en sagkyndig, følger de udtalelser og anbefalinger, der foreligger.

Der henvises til betænkningens afsnit 6.2.3.1.6., 6.4.7.1. og 6.4.7.3.

Nedenfor gennemgås en række forhold, der efter praksis på området indgår i vurderingen af, om et samvær skal afslås eller ophæves. Ofte vil der være tale om, at flere af disse forhold gør sig gældende i sager, hvor der er påstand om ophævelse af eller afslag på samvær.

Et afslag på samvær kan være begrundet i, at barnet er udsat for en række belastninger. Der kan være tale om psykiske, fysiske eller sociale belastninger, som fører til en sådan *udsathed hos barnet*, at dette gør det påkrævet, at der ikke fastsættes samvær, eller at et samvær ophæves, selv om der ikke er noget at udsætte på samværsforælderen. For at oplyse sagen indhentes dokumentation for barnets problemer. Det kan være tilstrækkeligt, at der indhentes udtalelser fra en psykolog, læge e.l., som har barnet under behandling, men ofte vil en afdækning af barnets forhold til brug for sagen indebære, at der foretages en børnesagkyndig undersøgelse, medmindre dette netop er kontraindiceret af hensyn til barnets belastede forhold. I sidstnævnte tilfælde vil barnets forhold ofte være oplyst i fornø-